

IDENTITETA DANES V EVROPI

Človekova potreba po vzpostavitvi teritorialnosti in etnocentričnosti vodi do razvoja etničnih, kulturnih in pa seveda tudi jezikovnih struktur, ki odražajo stanje populacije in njihov odnos do lastne percepcije ter njihovega okolja. »Tak pristop je še posebej razvil Fredrik Barth (1969), ki je etnično identiteto opredelil kot rezultat zapletenega socialnega procesa, v katerem se simbolične meje konstanto opredeljujejo in spreminjajo z mitologijami ter kot zgodovinska posledica skupne preteklosti ali jezika.«¹

Etnična identiteta je kompleksen pojem, ki vpliva na zavest in podzavest posameznika in se med drugim odraža tudi v njegovem jeziku in jezikovni praksi ter izbiri leksike, sintakse in sporočanjnih vzorcev. To se še posebej kaže v primeru emigrantskih premikov in integracijskih procesov ter njihovega prizadevanja po vzpostavitvi lastne etnične identitete skozi »udomačevanje« življenjskega prostora ter družbeno-kulturnega vnosa v novo okolje. Tovrsten stik različnih kultur se pogosto odraža v jeziku in jezikovnih praksah, ki igrajo relevantno vlogo pri iskanju lastne identifikacije v medkulturnem prostoru etnično raznolike Evrope. Zato je vitalnega pomena vključiti aktivno ozaveščenje in učenje medkulturnega dialoga posameznikov različnih etničnih skupin, ki naj bi temeljil na recipročnem spoštovanju različnih kultur in družbene dediščine. Pri tem predstavljata jezik in jezikovna praksa enega temeljnih identifikacijskih elementov etnične različnosti in identitete na družbeno-prostorskem območju kulturnega in družbenega stika. Zato so pristopi v procesu učenja jezikov posegli na spoznanja jezikoslovju stičnih ved (družbeno jezikoslovje, psiholingvistika, etnolingvistika, kulturna psihologija, antropologija jezika), kar je glotodidaktiko postavilo v center zanimanja evropskih pa tudi svetovnih družbenih politik.

¹ I. Štrukelj, Jezik in socialna integracija v pogojih modernizacije in globalizacije, v Kultura, identiteta in jezik v procesih evropske integracije, ur. Inka Štrukelj, Društvo za uporabno jezikoslovje Slovenije, Ljubljana, 2000, str. 43

Tekočnost komuniciranja v slovenskem jeziku in uspešno vodenje komunikacijskih razmerij v več jezikih, z vzorci obnašanja, pomenskega razlikovanja sporočanjstkih situacij, okoliščin in specifične strokovnih vsebin sporočila so jamstvo za uspeh na vseh področjih delovanja posameznika in družbe. V času, ko družbo zaznamujejo integracijski procesi se poleg večjezičnosti obravnavata tudi jezik in ekonomija v kontekstu medkulturne komunikacije, kjer je upoštevano jezikovno obnašanje posameznika v povezavi z jezikovno vrednostjo posameznega jezika. V številnih primerih ekonomska spremenljivka vpliva na oblikovanje stališča posameznika do specifičnega jezika in s tem tudi stališča do skupnosti, ki ta jezik govori. Uspešna medkulturna komunikacija pa nakazuje ekonomske prednosti politike učenja / poučevanja jezikov in jezikovne politike. Še posebno v prostorih jezikovnega in kulturnega stika so ustrezni modeli šolstva in urejanje medetnične narave družbe v izobraževanju doprinos k mirni koeksistenci narodnostnih skupin.